

Příští stanice Hlavák

~

Next Station: Prague Main

by

Ivona Remundová, Walter Nagy

Český rozhlas Plus

SYNOPSIS

Příští stanice Hlavák

Ivona Remundová, Walter Nagy / Český rozhlas

Autorka dokumentu Ivona Remundová se jako dobrovolnice Iniciativy Hlavák vydává na pražské Hlavní nádraží, na které přijíždějí váleční uprchlíci z Ukrajiny. Skrze další dvě dobrovolnice, Martinu a Martu, rozehrává příběh plný deziluze, kdy se z původního záměru pomáhat stalo něco úplně jiného. Proč dobrovolnice začaly pochybovat o tom, zda jejich práce má skutečně smysl?

Next Station: Prague Main

Ivona Remundová, Walter Nagy / Czech Radio

Documentarist Ivona Remundová starts working as a volunteer at Prague's Main Railway Station, where Ukrainian war refugees arrive. Through two other volunteers, Martin and Marta, she tells a story full of disillusion, where the initial intention of helping people becomes something totally different. Why do the volunteers begin to doubt whether their work really makes sense?

Příští stanice Hlavák - přepis

00:00:11

Volodymyr Zelenskyj:

(UA) Sehodna Russia atakovala vsju teritoriu našej deržavy. I sehodna naši zachisniki zrobili duži balans. Zachystyli...

00:00:26

Dav na demonstraci:

(UA) Odna krajina, svobodna Ukrajina!

00:00:35

Premiér ČR Petr Fiala:

Tím, že pomáháme Ukrajincům, přece pomáháme i českým občanům. Ti lidé k nám přicházejí v obrovských množstvích, a to je máme jako nechat na ulici?

00:00:52

Ministr vnitra ČR Vít Rakušan:

Ale ti lidé sem přicházejí žít a zahájit tady nějakou svoji etapu životního příběhu a všichni doufají, nebo drtivá většina z nich, že ta etapa skončí, protože ty jejich....

00:00:56

Martina Vaníková:

Tak to, co se v Praze na Hlavním nádraží odehrávalo v dubnu 2022, byl opravdu jako velkolepej sociální experiment neplánovanej, kterej by si fakt nezadal jako se Zimbardovým vězeňským experimentem. Prostě to byla normální hra na dozorce, oběti a tak dále, úplně jako par excellence.

01:16:56

Jakub Horáček:

Příští stanice Hlavák, rozhlasový dokument Ivony Remundové a Waltra Nagye.

00:01:24

Ivona Remundová:

Je polovina dubna 2022 a já jdu na svoji první směnu k Iniciativě Hlavák. Jsem trochu nervózní, ale je tam Martina, tak snad to všechno zvládnou. Ještě jednou si přečtu ty slovíčka, ty věty, co jsem se učila. „Já sluchaju vás. Chvilínočku povernusia z perekladečem..“ Tak snad mi budou rozumět, to nevím teda. Tak teď procházím přízemím budovy Hlavního nádraží, tady se nic neděje, tady to vypadá všechno ještě úplně v pořádku. Tady jsou krásný butiky. Tady, kdybych měla trochu větší výplatu, tak bych si mohla možná něco koupit. Kdybych měla víc času, tak bych si tady mohla dát obří burger nebo tady nějakou krásnou kávu s oříškovou pěnou.

Tady přejíždím eskalátorem do 1. patra. Tak to je ono. Ty vole, tak to je trochu víc lidí, než jsem čekala, kolem mě leží na zemi asi stovky lidí. Všechno ženský s dětma. Se musím přiznat, že mám takovou docela jako silnou teďka tělesnou reakci tady na to. Jsem docela ztuhla. Tak asi půjdu najít spíš Martinu a zeptám se jí, co mám dělat?

Next Station: Prague Main – transcript

00:00:11

Volodymyr Zelenskyy:

(UA) Sehodnya Rossiya atakovala vsyu teritoriu našey derzhavy. I sehodnya nashi zakhisniki zrobili duzhi balans. Zachistyli...

00:00:26

Crowd at demonstration:

(UA) Odna krayina, svobodna Ukrayina!

00:00:35

Czech Prime Minister, Petr Fiala:

By helping the Ukrainians we are also helping Czech citizens. The people are coming here in huge numbers, so shall we leave them in the streets?

00:00:52

Czech Minister of the Interior, Vít Rakušan:

But these people are coming to live here and start a new stage in their lives and a vast majority of them are hoping that this phase will end because their...

00:00:56

Martina Vaníková:

What happened at Prague's Main Railway Station in April 2022, was a really magnificent, unplanned social experiment, which can compare to Zimbardo's prison experiment. It was truly a game of wardens, victims and so on.

01:16:56

Jakub Horáček:

Next Station: Prague Main, a radio documentary by Ivona Remundová and Walter Nagy.

00:01:24

Ivona Remundová:

It is mid-April 2022 and I am going to work my first shift for the Prague Main Railway Station Initiative. I am a bit nervous but Martina is there, so I hope I can manage. Let me read once again the vocabulary and phrases I have learned: "Ya slukhayu vas. Khvílinochku povernusia z perekladekhem." Well, I wonder whether they will understand me. Now I am walking through the ground floor of the Main Railway Station. Nothing is happening here; everything seems to be OK. There are beautiful boutiques. If my salary were a bit higher, I might be able to buy something here. And if I had more time, I could have a giant burger or some delicious coffee with nut cream.

Now, I am taking the escalator to the first floor. Yes, that's it. Damn it! A bit more people than I expected – there are hundreds of people lying on the floor all around me. All of them are women with children. I must admit I've had quite a strong physical response to it. I've become stiff. I think I'll try to find Martina and ask her what I'm supposed to do.

00:03:01

Martina Vaníková:

Čau Kašpárku, prosím tě ty prej nechceš jít spinkat, říkal Vincent.

00:03:05

Ivona Remundová:

Martinu Vaníkovou jsem poznala před 8 lety ve školce, kam chodily naše děti.

00:03:13

Martina Vaníková:

Koťátko, já ti dnes nepřečtu knížku, protože já tady budu do půlnoci, myslíš, že by jsi mohl jít spinkat, že by ti přečetl brácha pohádku?

00:03:19

Ivona Remundová:

Martina učí na dvou vysokých školách latinu a vychovává 2 syny.

00:03:19

Martina Vaníková:

Ne. Já tady potřebuji ještě pomáhat, víš, chvíli.

00:03:19

Ivona Remundová:

Nadbytkem volného času tak příliš netrpí.

00:03:24

Martina Vaníková:

Proč? Protože prostě tady dneska jsem bríferka.

00:03:26

Marta Harasimowicz:

Já mám ukrajinský kořeny.

00:03:27

Ivona Remundová:

Martu Harasimowicz znám už 15 let.

00:03:29

Marta Harasimowicz:

...takže já mám část rodiny, která mluví jenom ukrajinsky, ale moje babička, která i když to byla její mateřština, tak na nás už nikdy ukrajinsky nemluvila. Bylo to takový trošku, vlastně tak takový tabu rodinný.

00:03:44

Ivona Remundová:

Studovaly jsme kdysi stejnou fakultu, chodily na podobné demonstrace. Na rozdíl ode mě Marta v aktivitě a dobrovolnictví nepolevila. Dnes je doktorandkou Ústavu českých dějin Filozofické Fakulty Univerzity Karlovy.

00:03:01

Martina Vaníková:

Hi honey, Vincent says you don't want to go to bed.

00:03:05

Ivona Remundová:

I met Martina Vaníková eight years ago at the school our children went to.

00:03:13

Martina Vaníková:

I can't read a story to you, darling, because I will be here until midnight. How about your brother reading a fairy-tale to you?

00:03:19

Ivona Remundová:

Martina teaches Latin at two colleges and is raising two sons.

00:03:19

Martina Vaníková:

No. I need to be here and help for some time, you know.

00:03:19

Ivona Remundová:

So, she doesn't have much time to spare.

00:03:24

Martina Vaníková:

Why? Because I am a briefer here today.

00:03:26

Marta Harasimowicz:

I have Ukrainian roots.

00:03:27

Ivona Remundová:

I have known Marta Harasimowicz for 15 years.

00:03:29

Marta Harasimowicz:

... so a part of my family only speak Ukrainian but my grandma never spoke Ukrainian to us although it was her mother tongue. It was a kind of family taboo.

00:03:44

Ivona Remundová:

We studied at the same college and went to similar demonstrations. Unlike me, Marta has not slackened off in regards to activity and volunteering. She is now a postgraduate student at the Institute of Czech History at the Faculty of Arts, Charles University.

00:03:56

Marta Haraszimowicz:

...A je velkou výzvou pro českou společnost, jestli dokáže to mentální nastavení, který, jak jsem říkala, není úplně stoprocentně pohostinné, nebo ne vždy, jestli dokáže ho změnit tak, aby těm lidem se tady žilo dobře, aby nedocházelo k nějakým konfliktům.

00:04:14

Ivona Remundová:

Jmenuji se Ivona Remundová, je mi 39 let. Bydlím v Praze. 10 minut chůze od Hlavního nádraží. Jsem vdaná, mám 3 děti a 2 práce. Za dob vysokoškolských studií jsem bývala mírovou aktivistkou a dobrovolnicí v Indii, dnes už skoro nic nevydržím. Když v únoru Putin zaútočil na Ukrajinu, nebyla jsem schopná ani číst zprávy.

Šok z války, najednou tak blízké, každý řešil, jak uměl. První měsíc války jsem s jistou opatrností poslouchala příběhy z Hlavního nádraží mé blízké kamarádky Martiny. Až mi jednou pomohla se rozhoupat a přidat se taky na ranní směnu Iniciativy Hlavák.

00:04:56

Aktivistka na demonstraci:

Primátor města Praha Zdeněk Hřib.

00:04:59

Primátor Zdeněk Hřib:

Já osobně ještě dodávám, že budu jednat s ministrem zahraničí Lipavským a s ministrem vnitra Rakušanem ohledně toho, co může Hlavní město udělat pro součinnost s vládou ke zvládnutí té humanitární krize, která se nevyhnutelně blíží.

00:05:19

Hlášení na Hlavním nádraží:

Odybovaní dla pasažere z Ukrajiny...

00:05:26

Ivona Remundová:

Příběh, který vám teď s pomocí dvou žen, dobrovolnic Martiny a Marty, odvyprávím, je o tom, jak se z původního záměru pomáhat stalo něco úplně jiného.

00:05:39

Martina Vaníková:

Já jsem přišla do práce a začali se o tom lidi bavit a já jsem vůbec nevěděla, o co jde, protože nesleduju televizi, nesleduju noviny, nesleduju nic a nezajímá mě to, protože prostě si nechci přidávat depku do života žádnou.

00:05:56

Marta Haraszimowicz:

Co se týče té Ukrajiny, tak že už jsem měla nějaké zkušenosti, tak jsem věděla, že pravděpodobně začíná nějaká velká uprchlická vlna, že pravděpodobně se to bude ve velké míře týkat Česka, protože jsme prostě blízko...

00:03:56

Marta Haraszimowicz:

And it's a real challenge for Czech society – whether people can change that mental setting – which is not always 100% hospitable – so that the country becomes a good place for these people to live in and that there are no conflicts.

00:04:14

Ivona Remundová:

My name is Ivona Remundová and I am thirty-nine. I live in Prague, about 10 minutes away on foot from the Main Station. I am married and have three children and two jobs. During my university studies I was a peace activist and worked as a volunteer in India but nowadays I am not as resilient as I used to be. When Putin attacked Ukraine in February, I couldn't even read the news.

Everybody dealt with the shock caused by the war, suddenly so close to us, in their own way. During the first month of the war, I listened, with a bit of caution, to my close friend Martina's stories from the Main Railway Station. And then she helped me decide to join the morning shift of the Prague Main Station Initiative.

00:04:56

Activist at demonstration:

The Mayor of Prague, Zdeněk Hřib.

00:04:59

Mayor Zdeněk Hřib:

I would like to add that I am going to meet Foreign Minister Lipavský and Minister of the Interior, Rakušan, to discuss what the City of Prague can do to cooperate with the government in order to deal with the imminent humanitarian crisis.

00:05:19

Announcement at Main Station:

Odybovani dľa pasazhere z Ukrajiny...

00:05:26

Ivona Remundová:

The story that I am going to tell you, with the help of two volunteers, Martina and Marta, is about an initial intention becoming something totally different.

00:05:39

Martina Vaníková:

I came to work and people started talking about it. I had no idea what it was about because I don't watch TV or read newspapers or any news whatsoever. I am not interested because I don't want to get depressed.

00:05:56

Marta Haraszimowicz:

In regards to Ukraine, I'd already had some experience, so I knew that a refugee wave was beginning and that it was largely likely to concern the Czech Republic because we are simply very close to Ukraine.

00:06:02

Martina Vaníková:

A oni začali mluvit a říkali, že jako toto je hrozný ta Ukrajina, vid' a já jsem vůbec nevěděla, jako o co jde.

00:06:06

Marta Haraszimowicz:

To nebylo takové čistě, že vlastně jsou nějakí lidé, kteří potřebují pomoci a že budu jim pomáhat, protože je to dobré, ale hodně v tom byl i nějaký osobní rozměr.

00:06:19

Martina Vaníková:

No a pak najednou fakt jsem začala jako sjíždět takový to jako minuta po minutě, prostě právě se děje a furt jsem jenom četla a četla a četla. A furt jsem si říkala, jak pomoci, jak pomoci, jak v tomhle pomoci. A našla jsem Hlavák.

00:06:29

Marta Haraszimowicz:

Od začátku vlastně tu invazi, to bylo něco, co jsem hrozně prožívala. Nemám vojenský výcvik, co umím, tak umím trochu s humanitární pomocí, tak jsem si říkala, že to je nějaký můj také příspěvek k tomu, aby se Ukrajina nevzdávala, že se postaráme o ty lidi tady.

00:06:44

Martina Vaníková:

Elixír, totálně jako fakt kouzelný lektvar, protože já jsem v momentě, kdy jsem tady začala pracovat, tak já jsem v tu chvíli prostě vypla ty zprávy.

00:06:53

Ivona Remundová:

Marta a Martina nebyly jediné, kdo cítil potřebu po útoku na Ukrajinu začít nějak pomáhat. Podobně smýšlela spousta obyvatel České republiky.

00:07:04

Reportér Českého rozhlasu:

Když ruská armáda zaútočila na Ukrajinu, nabídla Eva Batíková v Bistru Supa-Supa v Dřevěné ulici tady v centru Plzně svým hostům ukrajinský boršč.

00:07:13

Eva Batíková:

Tak nějak na podporu těžké doby pro ně. Určitě se pokusím zařídit víc jídel, aby jim to připomnělo to, že jsou tady vítáni a že jsou doma.

00:07:21

Hlas z reportáže ČRo:

A kromě toho všechny ty krabice jsou popsané česky a jednak azbukou tak, aby tam kde to doputuje, tak aby byla jednoduší orientace pro použití.

00:07:33

Hlas z reportáže ČRo:

00:06:02

Martina Vaníková:

And my colleagues started saying things like “you know what’s happening in Ukraine, it’s really terrible,” and I had no idea what they were talking about.

00:06:06

Marta Haraszimowicz:

It wasn’t simply about me going to help some people who need help just because it was a good thing to do. There was a personal side to it.

00:06:19

Martina Vaníková:

Then I suddenly started following the minute-by-minute news and I just kept reading. And I kept asking myself how I could help – and I found the Main Station project.

00:06:29

Marta Haraszimowicz:

I took the invasion very seriously right from the beginning. I have no military training but I can work with humanitarian aid a bit, so I thought that taking care of the refugees could be my contribution to Ukraine not giving up.

00:06:44

Martina Vaníková:

It was like a magic potion – once I started working here, I simply stopped following the news.

00:06:53

Ivona Remundová:

Marta and Martina were not the only ones to feel they wanted to help after Russia’s attack on Ukraine. Many citizens of the Czech Republic thought alike.

00:07:04

Czech Radio reporter:

When the Russian Army attacked Ukraine, Eva Batíková at her Supa-Supa snack bar here in the centre of Pilsen offered Ukrainian borsch to her guests.

00:07:13

Eva Batíková:

It’s a way of supporting them in these hard times. I will definitely try to provide more meals to remind them that they are welcome and at home here.

00:07:21

Voice from a Czech Radio report:

And all these boxes are labelled in Czech as well as Ukrainian to make it easier to use it in the country of destination.

00:07:33

Voice from a Czech Radio report:

Původně jsme chtěli vše dopravit do Charkova, ale to je bohužel v dnešních dnech naprosto nereálné, takže by ta zásilka měla skončit ve Lvově, kde už na ni budou čekat lékaři, tak aby si to mohli převzít a využít.

00:07:44

Hlas z reportáže ČRo:

Náklad na Ukrajinu poveze vlak brněnského podnikatele Alberta Fikáčka.

00:07:48

Zdeněk Hřib:

Je tady k dispozici odpočinková místnost, kde je možné třeba i se natáhnout na lehátko.

00:07:52

Ivona Remundová:

Česká republika na chvíli vypadala jako nejsrdečnější a nejsolidárnější země světa. Sbírky na pomoc Ukrajině trhaly rekordy, nabídky s ubytováním pro uprchlíky plnily sociální sítě, čeští zpěváci zpívali ukrajinsky a pomoc na nádraží skvěle fungovala. Lidé nosili k vlakům ukrajinským dětem plyšáčky, ale pak se něco stalo...

00:08:16

Martina Vaníková:

No přijeli Romové. Úplně jednoduše.

00:08:23

Hlášení:

Stanice Praha – Hlavní nádraží.

00:08:25

Martina Vaníková:

Na tom bylo nejlepší na tomhleto rozdělování jako bílých Ukrajinců od Romů, bylo pro mě teda zvláštní, že jsem vlastně nevěděla jak to vlastně nazvat. Že jsem nevěděla jak nazývat ukrajinské Romy od ukrajinských a teď jako mně to přišlo divný říkat jako bílých lidí. To mi vůbec jako nešlo přes pusu. Zároveň jim říkat Ukrajinci versus Romové mi přišlo vlastně jako taky hrozně divný.

00:08:48

Marta Haraszimowicz:

A potom je samozřejmě velká otázka, jak se vypořádáme s těmi ukrajinskými Romy, kteří často přichází ze skutečně výrazně kulturně odlišných podmínek.

00:08:58

Martina Vaníková:

Protože mnoho těch Romů se necítilo jako Romové, ale jako Ukrajinci, taky, že jo. Takže tím pádem mně to přišlo hrozně - já jsem vlastně vůbec nevěděla, co říct. Jako takže ve finále já jsem si pro sebe udělala škatulky Romové a ne-Romové.

00:09:13

Marta Haraszimowicz:

Pro řadu lidí i takových lidí, kteří třeba nejsou nějak xenofobně a rasisticky naladěni setkání s tou jinakostí bylo velkým šokem.

Initially, we wanted to transport it all to Kharkiv but unfortunately, that is just impossible these days. So the consignment should end up in Lviv, where doctors will be waiting for it to take it over and use it.

00:07:44

Voice from a Czech Radio report:

The cargo will be transported to Ukraine via train owned by a Brno-based businessman Albert Fikáček.

00:07:48

Zdeněk Hřib, Mayor of Prague:

There is a relaxation room where people can have a rest lying on a folding bed.

00:07:52

Ivona Remundová:

For some time, the Czech Republic looked like the heartiest and most sympathetic country in the world. Record-high amounts were collected to help Ukraine, social media were full of offers of accommodation for refugees, Czech singers sang in Ukrainian and the help at the Main Railway Station worked perfectly. People would bring soft toys for the Ukrainian children to the trains but then something happened...

00:08:16

Martina Vaníková:

Well, it's simple: the Romani people arrived.

00:08:23

Announcement: Prague Main Station.

00:08:25

Martina Vaníková:

The strangest thing about distinguishing the white Ukrainians from the Romanies for me was the fact that I didn't know what to call them. It was strange to distinguish the Ukrainian Romanies from the Ukrainian whites. That was something I couldn't do at all. And thinking of "the Ukrainians versus the Romanies" seemed really odd to me.

00:08:48

Marta Haraszimowicz:

And then there is an important question: how shall we deal with the Ukrainian Romanies, who are often coming here from significantly different cultural backgrounds.

00:08:58

Martina Vaníková:

Because many of those Romanies didn't identify themselves as Romanies but as Ukrainians. That was why it seemed terribly... I really didn't know what to say. So, in the end I labelled them as "Romanies" and "non-Romanies."

00:09:13

Marta Haraszimowicz:

For a lot of people – even for those who are not xenophobic or racist – such an encounter with those different people was a real shock.

00:09:28

Rozhovor jednoho z uprchlíků s dobrovolnicí:

Já hledám informace.

Hned jdu s vámi...

00:09:28

Ivona Remundová:

Když na toto období kolem dubna a května 2022 vzpomínám, tak nejtěžší na tom bylo vysvětlit lidem kolem mě, co se to vlastně na Hlavním nádraží děje. I blízcí přátelé a členové rodiny zasaženými zprávami z médií začali říkat, že uprchlíkům by se sice pomáhat mělo, ale Romové na Hlavním nádraží jsou přece jiný příběh. V Brně dokonce někdo vynalézavý zavedl, aby u vlaků z Ukrajiny stáli policisté se štěkajícími německými ovčáky. Prostě takové krásné moravské přivítání. V Praze jsme na peronech vítali uprchlíky sice bez psů, ale zato s dost nejasnou vyhlídkou na to, jak a jestli vůbec jim vlastně budeme schopni pomoci.

00:10:11

Martina Vaníková:

KACPU je Krajské asistenční centrum pro pomoc Ukrajině a jsou to prostě ty krajské centra, kam lidi musí přijít, když chtějí vízum, když chtějí registraci, když chtějí se registrovat na úřad práce a podobně, aby nemuseli vlastně - což je jako dobrá služba - aby nemuseli obíhat jednotlivé úřady, tak to mají všechno na jednom místě.

00:10:28

Jeden z uprchlíků říká: Dávají vízum a pojištění na tři měsíce, takže nám nám pomáhají.

00:10:34

Martina Vaníková:

Nebo tuhle jsem ubytovávala, já jsem teď chvíli byla na ubytování pracovala, tuhle přišla jako rodina, ubytovala jsem je krátkodobě, a najednou druhý den, že byli teda na KACPU, když nefungovalo vtipně to pražský, tak jeli do Kutné hory a tam jim řekli: Vy už máte v Maďarsku vízum v Maďarsku...

00:10:49

Marta Haraszimowicz:

...Jo to byli tyhle ty...

00:10:53

Martina Vaníková:

To byli tyhle ty. Vy už máte vízum, vízum v Maďarsku. My vám nic nedáme. Takže rodina celá hotová, přijela zpátky, našťastí k mé kamarádce, takže ta to se mnou řešila.

00:10:55

Marta Haraszimowicz:

Hlavně oni vůbec nevěděli, že něco mají, to bylo vtipné.

00:09:28

A refugee's conversation with a volunteer:
I'm looking for some information.
I'll be right with you...

00:09:28

Ivona Remundová:

Thinking back of that period of time around April and May 2022, I would say the hardest thing was to explain to people what exactly was happening at the Main Railway Station. Even my close friends and family members said that although refugees should be helped, the Roma at the Main Railway Station were a totally different thing. In Brno, someone ingenious even introduced police officers with barking German shepherds to stand by trains from Ukraine. What a nice Moravian welcome! In Prague, we would welcome the refugees on the platforms without dogs but with a very unclear idea of whether or not we would be able to help them.

00:10:11

Martina Vaníková:

The Regional Assistance Centre for Help to Ukraine (KACPU) is a place where people can go to if they want a visa or registration, if they want to be registered with the Labour Office, etc. It is a good service because they do not have to go to several different offices and can simply get things in order in one place.

00:10:28

One of the refugees says: They give us visa and insurance for three months, so they're helping us.

00:10:34

Martina Vaníková:

The other day, when I was working at an accommodation facility, a family came and we provided them with short-term accommodation. Suddenly, on the next day they went to the Regional Assistance Centre in Kutná Hora because the Prague office was closed, and they were told: "You already have a Hungarian visa..."

00:10:49

Marta Haraszimowicz:
Oh, those people...

00:10:53

Martina Vaníková:

Yes, those people. "You already have a Hungarian visa so we won't give you anything." So, the family came back, desperate, but fortunately a friend of mine sorted it out for them.

00:10:55

Marta Haraszimowicz:

The funny thing was they didn't even know they had any visa.

00:10:57

Martina Vaníková:

Ano, oni nevěděli, co mají. Ten papír z Maďarska byl skvělejší. Bylo tam István ťaťaťaň a mezi tím bylo name, surname, number of passport, a date of birth, jo. No a ono se ale ukázalo, že nešlo o nic jiného než o ztotožnění. Protože když na hranicích nemáš pas jako Ukrajinec, tak tě pustějí, ale musíš dát otisk prstu a musí tě vyfotit, aby jako měli v evidenci na hranicích něco. To je normální procedura. Akorát že jak to bylo v maďarštině, tak KACPU rovnou usoudili, že je to nějaký vízum a ty nemůžeš dostat vízum jako tady a tam. Takže je rovnou vyhodili, místo toho, aby zjišťovali, co to je. Takže ta Dorotka pak s nima jela na cizineckou a tam zjistili, že je to teda jenom ztotožnění. A ještě jim říkali. No neměli jste dávat ty otisky prstů. A ta paní: A co jsme jako měli dělat? Nás jako, nás jako vyvedli z autobusu, řekli, že tady dáte otisky prstů a vyfotíme si vás, jinak nejedete dál. Dorotka s nima jela zpátky z té cizinecký na KACPU a tam jim zase řekli, ne, ne vy už máte vízum v Maďarsku. A to teda jako a to ona opravdu musela se svojí asertivitou říct prostě NE, cizinecká policie řekla prostě, že tohle je v pořádku a vy nás tady... a normálně je registrovali.

00:12:01

Marta Haraszimowicz:

Ale jak oni na tom KACPU přišli na to, že oni mají něco v Maďarsku? To se podívali do pasu? Nebo...?

00:12:06

Martina Vaníková

Ne, oni nemaj pas oni proto, že neměli pas, tak měli ten papír.

00:12:11

Zdeněk Hřib:

S přidělením té dočasné ochrany se řídí právem EU.

00:12:17

Robert Hanka:

Rozumím, ale pojďme se bavit o tom...

00:12:20

Zdeněk Hřib:

V momentě, když máte občanství jiného státu EU, tak nemůžete dostat ochranu...

00:12:23

Robert Hanka:

Ale pojďme se bavit o tom, že to jsou Ukrajinci, z Charkova, z Oděsy, ze Zakarpatské Rusi, Mají jeden pas a těmdle lidem je řečeno, my vás nezaregistrujeme, jed'te do Německa, nebo do Maďarska.

00: 12:33

Zdeněk Hřib:

Ještě jednou, tu proceduru řídí cizinecká policie, podle pravidel, podle zákonů, podle vládních nařízení.

00:10:57

Martina Vaníková:

No, they didn't know what they had. That document from Hungary was great. It said something like "István So-and-so" and then there was "name, surname, number of passport, and date of birth." And it turned out to be just an identification document. Because if you have a Ukrainian passport, the Hungarians do let you in but you must have your fingerprints and photo taken, so that they have some identification data. That's a standard procedure. But because the document was in Hungarian, the Regional Assistance Centre people thought it was a visa – and you can't get a Hungarian and a Czech visa at the same time. And instead of trying to find out what exactly the document said, they threw the Ukrainian family out of the office. So, my friend Dorotka went to the Immigration Police with them and the police found out that it was simply an identification document. And they also told them: "You shouldn't have had your fingerprints taken." The lady replied: "What should we have done? They told us to get out of the bus and said we had to get fingerprinted and photographed, otherwise we weren't going anywhere." Then Dorotka went with them back to the Regional Assistance Centre, where they were told again that they already had a Hungarian visa. So, she had to be really assertive and say NO, look, the Immigration Police say it's OK. And then the Ukrainians were finally registered.

00:12:01

Marta Haraszimowicz:

But why did the Regional Assistance Centre conclude that they had Hungarian visa? Did they look at their passports?

00:12:06

Martina Vaníková

No, they didn't have passports and as a result they had that document from Hungary.

00:12:11

Zdeněk Hřib:

The provision of temporary protection is governed by EU legislation.

00:12:17

Robert Hanka:

I understand, but let's talk about...

00:12:20

Zdeněk Hřib:

If you have the citizenship of another EU member state, you cannot be provided with protection...

00:12:23

Robert Hanka:

But let's talk about Ukrainians from Kharkiv, Odesa or Carpatho-Ukraine. They have the same passports and they are told, "We won't register you; go to Germany or Hungary."

00: 12:33

Zdeněk Hřib:

Once again: this procedure is managed by the Immigration Police in compliance with the rules, laws and government decrees.

00:12:40

Ivona Remundová:

Podkarpatští Romové často mluví jen maďarsky. Část z nich je negramotná a tudíž potřebovali pomoc, aby byli vůbec schopni podstoupit české administrativní procedury. Někteří z nich v letech 2010 až 2013 obdrželi maďarské občanství. To rozdával maďarský premiér Orbán na územích, kde žijí i ukrajinští Maďaři. Připadá mi, že to dělal jako investici do preferenčních hlasů ve volbách a že si tak možná vytvářel půdu pro budoucí nároky na připojení těchto oblastí k Maďarsku. Jaká ironie, že ten samý politik je dnes prodlouženou rukou kremelských zájmů v Evropě a otevřeně mluví o zachování čistoty ras.

00:13:37

Dobrovolník Iniciativy Hlavák hlásí v ruštině, že bude probíhat dezinfekce.

00:13:39

Ivona Remundová:

Poté, co u Fantovy kavárny začalo přibývat romských uprchlíků, vedení Hlavního nádraží nařídilo zpřísnění dezinfekce. Dobrovolníci hlásí, že se musí vyčistit nádraží. Po pár hodinách spánku tak musí všichni vstát, mámy probudit své děti i ty úplně nejmenší a nechat se vyhnat před budovu Hlavního nádraží.

00:14:04

Marta Harasimowicz:

Ta dezinfekce byla taková záhadná věc. Protože asi dva měsíce jsme fungovali úplně bez toho. To byla doba, kdy ještě doznívala omikronová vlna covidu. Protočilo se v tom help pointu za den třeba fakt několik tisíc lidí, logicky vzato by ta dezinfekce byla určitě potřeba, ale nekonala se.

00:14:25

Martina Vaníková:

Tohle do dneška nechápu jako. Vůbec ani ex post. Spoustu věcí třeba chápu líp ex post, ale tohle ne. To prostě podle mě bylo jenom čistý peklo.

00:14:34

Marta Harasimowicz:

Bylo nám řečeno někdy v polovině dubna, že hygiena vyhodnotila to místo jako vysoce rizikové a že se tam musí konat dezinfekce. Ze začátku to bylo pětkrát denně.

00:14:44

Martina Vaníková:

Celá ta dezinfekce a všechny tyhle věci byly jak kdyby se rozběhla nějaká mašina a ja si fakt nemyslím, že někdo si řekl, aaa mohli bychom je budít ve čtyři ráno, to by jim mohlo uškodit. To fakt ne. Ale jak kdyby najednou přestala být ta snaha dělat jim to hezký. Přestala být ta snaha jako dělat jim to příjemný, snesitelný.

00:12:40

Ivona Remundová:

The Carpatho-Ukrainian Romanies often speak only Hungarian. Some of them are illiterate, so they needed help to be able to undergo the Czech administrative procedures. Some of them were given Hungarian citizenship between 2010 and 2013. That was given by Prime Minister Orbán to people in territories where Ukrainian Hungarians lived. He seems to have done that as a kind of investment in election votes, preparing the ground for possible future accession of those areas to Hungary. How ironic it is that the same politician is now acting in the interest of the Kremlin, talking openly about preserving “racial purity.”

00:13:37

A Main Station Initiative volunteer makes an announcement in Russian, saying that disinfection will be carried out.

00:13:39

Ivona Remundová:

After the number of Romany refugees near Fanta's Café started increasing, the Main Station management ordered stricter disinfection. The volunteers are announcing that they need to clean the station. After a few hours' sleep, everyone must get up, mums need to wake up their children – even the youngest ones – and are forced to leave and stand in front of the Main Railway Station building.

00:14:04

Marta Harasimowicz:

The disinfection was such a mysterious thing. There had been no disinfection whatsoever for about two months. It was the time when the Omicron Covid wave was still reverberating. Several thousands of people a day would pass through the Help Point and disinfection was definitely needed but it was not provided.

00:14:25

Martina Vaníková:

That is something I still do not get. Not even in hindsight. There are many things I do understand better in hindsight but definitely not that. In my opinion it was nothing but hell.

00:14:34

Marta Harasimowicz:

Around mid-April, we were told that the Public Health authority had assessed the train station as a high-risk place and that it had to be disinfected and at the beginning, it was disinfected five times a day.

00:14:44

Martina Vaníková:

The disinfection and other things gave the impression of a machine-like system kicking in. I really don't think that someone said “let's wake them up at 4am because that could harm them.” Definitely not. But it seemed as if there was no more effort to make it all nicer and more bearable for the refugees.

00:15:03

Marta Harasimowicz:

A potom se nějak zjistilo, že pro všechny včetně ostatních složek, dobrovolníků je to komplikace, tak ta dezinfekce se potom konala jenom dvakrát denně. Čas tý noční dezinfekce se také posouval, záhy se přišlo na to, že vlastně úplně ideální čas na tu dezinfekci neexistuje, protože vždycky buď to bude na úkor nějakého provozu nádraží a nebo na úkor klientů. A samozřejmě spánek klientů asi nebyla úplně nejvyšší hodnota pro ty lidi, kteří o tom rozhodovali.

00:15:03

Martina Vaníková:

A najednou si fakt jako lidi neuvědomovali, co jim dělají, že s nimi fakt nezacházeli jako s lidma, ale jenom jako s nějakým plánem, s nějakou schedule prostě jako tady máme. Potřebujeme dezinfikovat tři krát denně. Aha, takže kdy to udělat. Dobře, v šest ráno. To najednou dobrovolníci řekli ne, v šest ráno ne, protože v šest ráno přijíždí vlak, já nevím z Košic, nebo odkud, tak v šest ráno to nejde, tak oni tak v pět. No dobře a v pět, v pět to nejde, to si střídáme směny. Dobrý, tak ve čtyři. No dobrý, ve čtyři to jde.

00:15:56

Marta Harasimowicz:

Přijde mi docela zajímavé, že otázka dezinfekce se tam objevila spolu s tím vlastně humanitárním problémem týkajícím se těch dlouhodobě přespávajících romských rodin. Nemáme žádný důkaz, ale vypadalo to tak trošku jakožto nějaká obstrukce směrem k těmto klientům.

00:16:15

Martina Vaníková:

A nikdo v tom nemyslel na ty konkrétní lidi a já jsem z toho bylo prostě jenom zhrozená a zhrozená, vždyť jsem u toho byly spolu. TO bylo prostě hrozný. Hrozný a ty si najednou říkáš, pardon, bavíme se tady o živých lidech, o dětech prostě, o ženských, starejch, mladejch a to fakt nikdo nevidíte, že to je zvěrstvo? Jak se to jako přijalo...

00:16:36

Ivona Remundová:

Zkousím si to představit. Mám ale takový pocit, že kdybych své malé děti ukládala spát v deset večer a potom je už ve čtyři ráno budila kvůli dezinfekci, tak bych si minimálně vysloužila návštěvu paní ze sociálky. Na Wikipedii se dočteme toto: Spánková deprivace je neumožnění dostatku normálního množství spánku. Způsobuje ospalost, nemožnost soustředění a halucinace. Romské děti se na Hlaváku chtěně nechtěně musely stát odolnějšími a snést toho mnohem více, než jejich vrstevníci v zemích Evropské unie. Správa železnic zpětně tvrdí, že čas dezinfekce určila tak, aby byla technicky možná s ohledem na chod nádraží a že usilovala o zajištění důstojných podmínek pro uprchlíky bez ohledu na jejich původ, barvu pleti a jejich návyky.

00:17:31

Marta Harasimowicz:

Těch situací bylo hodně. Protože samozřejmě ukrajinská společnost není ideální, je tam hodně lidí, kteří mají rasistické předsudky a zároveň v té stresové situaci pravděpodobně ty předsudky vycházely spíš najevo.

00:15:03

Marta Harasimowicz:

Then it was found out that the disinfection was a complication for everyone, including the volunteers and other people, so after that it was only done twice a day. The disinfection time at night was also changed and it turned out that there was no perfect time for the disinfection because it was always either at the expense of some railway operations or to the detriment of the refugees. And of course the refugees' sleep wasn't the highest priority for those who made the decisions.

00:15:03

Martina Vaníková:

Suddenly, people didn't realise what they were doing to the refugees and that they were not treating them as humans – it was as if they simply regarded them merely as a schedule or something. “We need to disinfect the place three times a day. So, when can we do it? 6am? OK.” The volunteers said six o'clock was impossible because that was the time when the train from Košice or maybe from another place was coming. So, they said: “What about five? No, five o'clock isn't convenient either because that's when the relief shift come. OK, so let's do it at four.”

00:15:56

Marta Harasimowicz:

I find it quite interesting that the issue of disinfection came up with the humanitarian problem of the Romani families sleeping there for a long time. We don't have any proof of that but it seemed to be a kind of obstruction aimed at those people.

00:16:15

Martina Vaníková:

And nobody thought of the particular people in that situation. I was really upset and shocked – you know, we were there together. It was simply terrible. And suddenly you think, oh, come on, we're talking about human beings: children, women, both old and young people; can't anyone see this is barbarity? The way it was just accepted was shocking.

00:16:36

Ivona Remundová:

I'm trying to imagine that. But I think that if I put my small children to bed at ten and then woke them up at four in the morning because of disinfection, I would probably soon be visited by the social welfare people. This is what *Wikipedia* says: “Sleep deprivation is the condition of not having adequate duration and/or quality of sleep. It causes sleepiness, impossibility to concentrate, and hallucinations.” The Roma children at the Main Railway Station had to become tougher and bear much more than their peers in the EU countries. The Railway Administration Office now says that the disinfection time was determined so that it was technically possible with regard to the operation of the station and that it tried to provide decent conditions for the refugees regardless of their origin, colour of skin or habits.

00:17:31

Marta Harasimowicz:

There were many situations like that. Ukrainian society isn't perfect. There are a lot of racially prejudiced people and in that stressful situation their prejudice came out more often.

00:17:45

Martina Vaníková:

To je právě ono. Že já se vlastně nemám na koho zlobit a říct si proč se neudělalo tohle řešení, protože tohle řešení by bylo dobré. My jsme to řešení prostě neznali a já ho dodneška neznám.

00:17:54

Marta Harasimowicz:

Takže těch konfliktů těch takových nejednoznačných situací, vlastně těžkých na zpracování bylo hodně. Já musím říci, že jsem ještě byla ve specifické situaci, protože jsem taky koordinovala práci dobrovolníků.

00:18:05

Martina Vaníková:

Zároveň člověk ví, že jako lidsky vzato to není správný je jako oddělovat, ale bylo to prostě jednodušší. Tak ty to prostě děláš, aby to bylo jednodušší, ale to že je to jako blbý, si uvědomíš ve chvíli, kdy tam přijde někdo nově a ty mu to říkáš, že to jako má dělat.

00:18:21

Marta Harasimowicz:

A někdy vlastně jsem byla i takový hromosvod trochu, protože spousta našich dobrovolníků měla pocit, že se romským klientům nepomáhá dostatečným způsobem a byla hodně citlivá ve chvíli, když tam docházelo právě k nějakým situacím, že třeba někdo jiný z dobrovolníků, nebo někdo z bílých, v uvozovkách, klientů měl nějaké kecy na adresu romských uprchlíků a vlastně očekávali někdy často nějakou razantní reakci ze strany těch koordinátorů. Ale ty nejsi tam kvůli tomu, abys ty lidi vychovával a abys jim říkal, že rasismus je špatný.

00:19:03

Ivona Remundová:

Dobrovolníci se přitom museli držet pravidel a nařízení, která jim původní záměr pomáhat válečným uprchlíkům komplikovala. Tak například bylo nařízeno, že by se jim neměla nabízet káva ani cukr. Vystačí si prý i s neslazeným čajem, protože nadmírou cukru, nebo kofeinem by si mohli poškodit zdraví. Hygiena zase zakázala podávat v budově nádraží teplé jídlo a tak dobrovolníci museli tajně vodit své klienty do blízkého parku Sherwoodu, kde se na tajňačku nabízel teplý oběd.

00:19:03

Marta Harasimowicz:

No leželi tam, spali, protože i v těchto podmínkách se dá spát. Někdy objaté s maminkama, se sourozencema, takhle různě dělala gesta, že svírala ručičku ve snu. Něco se jim zdálo. Na dekách, na holé zemi, na rozložených dekách, které byly půjčeny od nás a od hasičů. Já vlastně nevím, co k tomu říci. Na tý chodbě, která prostě nebyla stavěná na to, aby tam přespávalo 200 lidí. Do toho všeho to bylo 15 minut před dezinfekcí, na kterou jsme je museli vzbudit, protože je asi jednodušší namluvit dobrovolníkům, že musí být tak trošku policajti a nebo to řešit nějakým jiným způsobem. Já nevím. A dnes ministr Rakušan sdílí fotku Wintonovy sochy z prvního nástupiště s generickým textem o morálním odkazu.

00:20:40

Ivona Remundová

Velkou úlevu přineslo to, že se k iniciativě Hlavák přidalo českých romských dobrovolníků i romských neziskových organizací. To přineslo na nádraží velké zlepšení komunikace a také

00:17:45

Martina Vaníková:

That's the problem – there's no-one I can be angry with. I can't ask why a particular solution, which would have been good, wasn't used. We simply didn't see such a solution and I still don't see it now.

00:17:54

Marta Harasimowicz:

There were many conflicts and unclear situations, which were hard to deal with. And I must say I was in a very specific situation because I coordinated the volunteers' work.

00:18:05

Martina Vaníková:

Of course, you know that from a human point of view, it's not right to separate the refugees that way but it simply made things easier. So, you do it because it's easier but you realise how bad it is when a new volunteer comes and you are telling them to do that.

00:18:21

Marta Harasimowicz:

Sometimes I was a bit of a scapegoat because many of our volunteers felt that the Romani refugees were getting insufficient help. They were really sensitive to situations in which another volunteer or a white Ukrainian had some inapt remarks regarding the Romanies and they expected a resolute response from the coordinators. But you're not there to educate people and to tell them that racism is bad.

00:19:03

Ivona Remundová:

Ironically, the volunteers had to observe rules and regulations that made their original intention to help war refugees more difficult. For example, you weren't allowed to give them coffee or sugar. They were supposed to do with unsweetened tea because too much sugar or caffeine could have harmed their health. And the Public Health Authority prohibited hot food from being served within the station, so the volunteers had to take the refugees to the nearby park where hot lunch was served secretly.

00:19:03

Marta Harasimowicz:

The children were lying and sleeping there. It's possible to sleep even in such conditions. Sometimes they were hugging their mothers or siblings, sometimes making different gestures, like clenching their little fists in a dream. On blankets, on bare ground, or on spread blankets borrowed from us or from the Fire Brigade. I don't really know what to say to that. They were lying in that corridor which definitely isn't intended for 200 staying there overnight. In addition, it was fifteen minutes before disinfection and we had to wake them up. It's probably better to tell volunteers that they must be a bit like the police. Or you must deal with it in a different way. I don't know. And nowadays, the Minister of the Interior is sharing a picture of Sir Nicholas Winton's statue, which is on the first platform, with a generic message of moral legacy.

00:20:40

Ivona Remundová

It was such a relief when the Czech Roma volunteers and non-profit organisations joined the Main Station project. The result was great improvement in communication and

částečné překonání obrovské nedůvěry ukrajinských Romek vůči nám bílým dobrovolníkům v oranžových vestách.

00:21:00

Zděněk Hřib:

Přijal krizový štáb hlavního města dnes doporučení k tomu, aby řízeným a koordinovaným způsobem bylo ukončeno poskytování té v uvozovkách humanitární pomoci na Hlavním nádraží.

00:21:15

Vít Rakušan:

Jasně říkáme, že do 31.5. se systémově vyřeší problém Hlavního nádraží.

00:21:15

Ivona Remundová:

Na konci května ale bylo rozhodnuto. Uprchlíky tábor na Hlaváku se musel zavřít a všichni uprchlíci se měli rozprostřít do stanových táborů v Troji a v Malešicích. Vedení hlavního nádraží a policie České republiky nás dobrovolníky z Iniciativy Hlavák pozvali na schůzku. Poděkovali nám za dosavadní snahu a vysvětlili, že se od června na Hlavním nádraží budeme muset k uprchlíkům z Ukrajiny chovat jako ke všem ostatním běžným cestujícím. Inu, jak to tak občas v Česku bývá, když nám něco nejde, tak to radši zavřem.

00:21:54

Hlášení ve vlaku:

Dámy a pánové, náš vlak za nedlouho zastaví ve stanici Praha Hlavní nádraží, kde svoji jízdu ukončí.

00:22:03

Marta Harasimowicz:

Kdybychom tady měli aspoň kamrlík se zásuvkou, tak by to strašně zlepšilo naše možnosti.

00:22:08

Martina Vaníková:

To víš, že jo, jenom kamrlíček...

00:22:09

Ivona Remundová

Je červenec a Martu a Martinu potkávám na jejich poslední směně. Z obřího uprchlického tábora na Hlaváku zbyly dvě dobrovolnice s jednou skřínkou.

00:22:22

Martina Vaníková:

U nás nemají jedla.

00:22:23

Jeden z uprchlíků:

A to není ničevó? Ale to pítí možná?

the Ukrainian Romani women partly overcoming their distrust of us, the white volunteers wearing orange vests.

00:21:00

Zděněk Hřib, Mayor of Prague:

Today, the Emergency Committee of Prague has decided that the provision of the so called *humanitarian aid* at the Main Station will be ended in a controlled and coordinated way.

00:21:15

Vít Rakušan:

We want to make it clear that the Main Station problem will be solved systematically by 31 May.

00:21:15

Ivona Remundová:

It was decided at the end of May. The refugee camp at the Main Station had to be closed and all refugees were supposed to be moved to tent camps in Prague's Troja and Malešice quarters. The management of the Main Station and the Czech Police invited us volunteers to a meeting. They thanked us for all our work and explained that from June we would have to treat the Ukrainian refugees like any other railway passengers. Well, as it sometimes happens in our country, if we are not particularly good at something, we just stop doing it.

00:21:54

Announcement on a train:

Ladies and gentlemen, our train will soon be stopping at Prague Main Station, where it terminates.

00:22:03

Marta Harasimowicz:

If we had at least a small room with a socket, it would greatly improve our work.

00:22:08

Martina Vaníková:

Yes, that's right. Just a tiny room...

00:22:09

Ivona Remundová

It is July and I am meeting Marta and Martina during their last shift. Two volunteers and a cabinet – that's all that is left from the huge refugee camp at the Main Station.

00:22:22

Martina Vaníková:

We haven't got any food.

00:22:23

Refugee:

Is there nothing? What about something to drink?

00:22:25

Martina Vaníková:

Možeme.

Tak já přinesu ze skřínky vodu a nějaký keks.

00:22:28

Marta Harasimowicz:

Přineseš? Máme tě tady počkat?

00:22:29

Martina Vaníková:

Přinesu a asi už vrátíme vestičky. Ono už je stejně půl dvanácté.

00:22:30

Marta Harasimowicz:

Aha, takže máme jít s tebou?

00:22:33

Martina Vaníková:

My přijďom.

00:22:39

Martina Vaníková:

On totiž ten pán přijel z Mariupole přes Rusko a Bělorusko a Polsko sem.

00:22:44

Marta Harasimowicz:

Jo mladej chlápek, takovej, asi dvacetiletej.

00:22:45

Martina Vaníková:

A nemá nic. Nemá žádný razítko. Tak si to představ, utečeš do Ruska, uděláš před Bělorusko takové kolečko a řeknou ti „E-E“.

00:22:56

Marta Harasimowicz:

Tak on si může teoreticky aspoň požádat o azyl teoreticky.

00:23:02

Ivona Remundová:

Od začátku války přijeli z Ukrajiny do Prahy na Hlavní nádraží stovky tisíc uprchlíků, mezi nimi také pár stovek ukrajinských Romek s dětmi. Podle posledních zpráv se většina z nich vrátila zpět na Ukrajinu, kde jako všichni ostatní doufají, že válku přežijí. Marta a Martina si pochvalují, že jsou dobrovolnické směny konečně plánované tak, že stihnou poslední metro. A o čem z těch tří měsíců na Hlaváku budou ještě dlouho přemýšlet, to ukáže čas.

00:22:25

Martina Vaníková:

OK.

I'll get some water and biscuits.

00:22:28

Marta Harasimowicz:

Shall we wait here for you?

00:22:29

Martina Vaníková:

I'll get it and then we will return the vests. It's half past eleven anyway.

00:22:30

Marta Harasimowicz:

I see, so shall we go with you?

00:22:33

Martina Vaníková:

We'll be back.

00:22:39

Martina Vaníková:

The man has come from Mariupol via Russia, Belarus and Poland.

00:22:44

Marta Harasimowicz:

A young guy, about twenty.

00:22:45

Martina Vaníková:

And he's got nothing. No stamp. Imagine that: you flee to Russia, travel through Belarus and then they tell you: "NO!"

00:22:56

Marta Harasimowicz:

Well, theoretically he can apply for asylum.

00:23:02

Ivona Remundová:

Since the beginning of the war, hundreds of thousands of refugees, including a few hundred Ukrainian Romani mothers with children, have arrived at Prague's Main Station. According to the latest news, most of them have returned to Ukraine, hoping – like everyone else – to survive. Marta and Martina are glad that the volunteers' shifts are finally planned in such a way that they can catch the last underground train home. And time will tell what experiences from their three months at the Main Station they will keep thinking about for a long time.

00:23:34

Marta Harasimowicz:

Víš co, já jsem o tom před nějakou dobou napsala jeden facebookový status. Tak já ti ho možná přečtu, jo? Ty tři měsíce spoustu z nás hodily do tak hluboké vody, že by nás ani nenapadlo, že v ní dokážeme plavat. Příjezdy vlaků o stovkách lidí, koordinace davů neznámých dobrovolníků. Stát, který jednou pomáhal, jindy kolaboval a ještě jinde obstruoval. Pohled do očí traumatům, nemocím, chudobě a sociálnímu vyloučení, o kterých jsme si mnozí dosud leda tak četli v knihách. Nevím, co po tom období zůstane v mé hlavě? Pamatuji si, jak jsme se po jedné fakt těžké směně s tlumočníky vřele objímali jak fotbalisti po důležitém zápase. Jak jsem spoustukrát v noci vracela domů s pocitem, že jsem konečně tak nějak na správném místě. Ale také ty divné sny o doprovázení vlastní rodiny na vlak, který se už nevrátí. A dobrovolníka, který mi říkal, že z to co viděl, nemůže spát. A svůj stud za to, že jsem často příjíždějícím mohli nabídnout maximálně tak vlídné slovo. Jsem přece jen stále historička soudobých dějin a tak jsem se na prvním nástupišti snažila zahlédnout stíny dávných dob, těch všech slavnostních a osudových příjezdů, které se na tomto místě odehrávaly. A nakonec i my se staneme jedněmi ze stínů na prvním nástupišti. Co bude příběhem, který se o nás bude vyprávět?

00:25:04.

Jakub Horáček:

Slyšeli jste rozhlasový dokument Příští stanice Hlavák. Autory byli Ivona Remundová a Walter Nagy. Hudba a střihová spolupráce – Jan Plíhal. Dramaturgie Jakub Horáček. Mistr zvuku: Dominik Budil. Autoři dokumentu děkují Filipovi Remundovi a Janě Karasové.

00:23:34

Marta Harasimowicz:

I wrote a Facebook status about it some time ago. I'll read it to you, OK? Those three months threw many of us into such deep water that we have never thought of being capable of swimming in. Trains arriving with hundreds of people. Coordinating a crowd of unknown volunteers. The state that would sometimes help, sometimes collapse and at other times obstruct us. Looking in the eye of trauma, illness, poverty and social exclusion, which we had only read about in books before. I don't know what memories of that period of time will remain in my head. I remember us volunteers hugging the interpreters warmly after a really hard shift, like footballers after an important match. I remember returning home many times feeling I was finally more or less in the right place. And my strange dreams about seeing my own family off at a train that would never return. And a volunteer who said he couldn't sleep because of what he had seen. And my embarrassment when the only thing we could offer the refugees was a few kind words. I am a historian specialising in modern history, so on the first platform I always tried to see the shadows of the times gone by: all those celebratory and fateful arrivals that had happened in that place. In the end, we will also become the shadows on Platform 1. What kind of story will be told about us?

00:25:04.

Jakub Horáček:

That was a radio documentary called *Next Station: Prague Main* by Ivona Remundová and Walter Nagy. Music and editing assistance by Jan Plíhal. Programme editor: Jakub Horáček. Sound engineer: Dominik Budil. The documentarists would like to thank Filip Remunda and Jana Karasová.